EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.12.2007
KOM(2007) 827 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

dėl 2000 m. spalio 17 d. Tarybos sprendimo dėl valstybių narių finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo susitarimų dėl keitimosi informacija (2000/642/TVR) įgyvendinimo

1. ĮVADAS

Šios ataskaitos tikslas – įvertinti, ar valstybės narės sukūrė jų finansinės žvalgybos padalinių (FŽP) darbą sustiprinančią bendradarbiavimo sistemą, kaip nurodyta Tarybos sprendime 2000/642/TVR (toliau – sprendimas). FŽP yra labai svarbūs siekiant kovoti su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, ir jų glaudų bendradarbiavimą būtina skatinti.

Suomijos iniciatyva pagrįstu sprendimu siekiama pagerinti ES FŽP bendradarbiavimą kovojant su pinigų plovimu[1]. Sprendime siekiama įveikti skirtingą teisinį statusą (administracinį, teisminį arba teisėsaugos) turinčių FŽP bendravimo ir keitimosi informacija sunkumus, suteikiant jiems galimybę tiesiogiai bendrauti tarpusavyje. Sprendime laikomasi „Egmonto grupės“[2] nustatytų standartų ir principų bei Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) rekomendacijų[3].

FŽP bendradarbiavimo svarba Europos lygmeniu buvo pripažinta 2004 m. gruodžio mėn. ES kovos su teroristų finansavimu strategijoje[4]. Be to, ši ataskaita parengta tinkamu laiku, nes Trečiojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje[5] dar kartą patvirtinta daug sprendime nustatytų FŽP funkcijų ir bendradarbiavimo aspektų, ir šią direktyvą iki 2007 m. gruodžio 15 d. valstybės narės turi perkelti į nacionalinę teisę. Be direktyvos, nuo 2007 m. birželio 15 d. taikomas Grynųjų pinigų kontrolės reglamentas[6], kurio nuostatomis remdamosi kompetentingos valstybių narių institucijos turi leisti nacionaliniams FŽP naudotis pagal šį reglamentą gauta informacija. Galiausiai sprendimo nuostatos atitinka 2005 m. Europos Tarybos konvenciją Nr. 198[7].

Sustiprintas Europos bendradarbiavimas tampa vis reikalingesnis, nes pastaraisiais metais išaugo FŽP naudojamos informacijos kiekis. Daug valstybių narių pranešė, kad padaugėjo Europos ir tarptautinio bendradarbiavimo atvejų, pavyzdžiui, Vokietijos FŽP savo 2005 m. metinėje veiklos ataskaitoje[8] nurodė, kad „2005 m. FŽP susirašinėjo su užsienio FŽP spręsdami 657 bylas. Tai 8,4 % daugiau nei praėjusiais metais. Nuo 2003 iki 2004 m. šis skaičius išaugo 25 %.“

2. ATASKAITOS TIKSLAS IR VERTINIMO METODAS

Pagal Europos Sąjungos sutarties 34 straipsnio 2 dalies c punktą Tarybos sprendimai dėl policijos ir teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose nėra skirti derinti valstybių narių įstatymus, bet priimti kitokio pobūdžio sprendimus, atitinkančius šios Sutarties VI antraštinės dalies tikslus. Sutartyje aiškiai nurodyta, kad tokie Tarybos sprendimai yra

---

1 Į sprendimą įtrauktas tik bendradarbiavimas kovojant su pinigų plovimu, nors praktiškai FŽP taip pat bendradarbiauja kovodami su teroristų finansavimu (CFT). 12 valstybių narių pranešė, kad jų FŽP turi įgaliojimus kovoti su teroristų finansavimu.

2 „Egmonto grupė“ yra tarptautinės FŽP grupės koordinuojanti institucija, įkurta 1995 m. skatinti ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su pinigų plovimu, o pastaruoju metu – ir su teroristų finansavimu. Visi ES FŽP yra „Egmonto grupės“ nariai.

3 FATF nustato pagrindinius tarptautinius standartus kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje ir 26, 30, 32 bei 40 rekomendacijose nurodo esminius reikalavimus FŽP.

4 „Kova su teroristų finansavimu“, 2004 m. gruodžio 14 d. 16089/04 (Tarybos dokumentas).

5 Direktyva 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui.

6 Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės.

7 Europos Tarybos konvencija Nr. 198 dėl pinigų plovimo ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų paieškos, arešto bei konfiskavimo ir dėl terorizmo finansavimo.

8 www.bka.de/profil/zentralstellen/geldwaesche/pdf/fiu_germany_annual_report_2005.pdf.

teisiškai privalomi, todėl valstybėms narėms gali reikėti iš dalies pakeisti savo nacionalinę teisę, kad ji atitiktų sprendimą.

Kaip nurodyta sprendimo 9 straipsnio 2 dalyje, valstybės narės privalo pradėti taikyti jo nuostatas iki 2003 m. spalio 17 d. Paminėtoje nuostatoje nurodoma, kad „valstybės narės užtikrina, kad jos galėtų visiškai pagal šio sprendimo nuostatas bendradarbiauti ...“.

Šioje ataskaitoje, nors sprendime jos nereikalaujama, pateikiamas pirmas faktinis įvertinimas, ar valstybės narės turi teisinę ir veiklos sistemą, leidžiančią jų FŽP bendradarbiauti, kaip numatyta Tarybos sprendime.

2006 m. gegužės 24 d. išsiųstame rašte ir 2006 m. spalio 23 d. išsiųstame priminimo rašte Komisija paprašė tuo metu 25 valstybių narių pranešti apie jų įgyvendinamas priemones. Bulgarija ir Rumunija 2007 m. sausio 24 d. raštu taip pat buvo paprašytos tai padaryti. Iki 2007 m. birželio mėn. 26 valstybės narės atsiliepė į šį prašymą, o Airija iki to laiko pateikė preliminarų atsakymą. Ataskaita buvo parengta remiantis šiais atsakymais. Kai kurie atsakymai buvo daliniai, juose nepaaiškintos įgyvendinimo detalės. Kai kurios valstybės narės neatsiuntė Komisijai visų atitinkamų savo įgyvendinimo nuostatų tekstų. Todėl kai kuriais atvejais faktinis įvertinimas atliktas ir juo grįstos išvados padarytos remiantis neišsamia informacija.

Ataskaitoje didžiausias dėmesys skiriamas FŽP bendradarbiavimo aspektams, bet atsižvelgiama ir į su veikla susijusius dalykus, kiek tai įmanoma naudojantis gautais atsakymais. Dvejopa analizė yra būtina, kadangi apie FŽP bendradarbiavimą sprendžiama remiantis veiklos aspektais, kurie peržengia teisinių nuostatų ribas. Tai taip pat gali reikšti, kad net jeigu valstybės narės teisės aktai atitinka Tarybos sprendimo reikalavimus, svarbios su veikla susijusios problemos gali likti neišaiškintos. Dėl teisinio ir veiklos įgyvendinimo dvilypumo pateikti įvertinimą buvo sudėtinga ir sunku, nes didžiojoje dalyje valstybių narių atsakymų daugiausia dėmesio skirta teisiniams aspektams. Be to, daugelį sprendimo formuluotės aspektų galima įvairiai interpretuoti.

3. VALSTYBIŲ NARIŲ ATSAKYMŲ APŽVALGA

Šioje ataskaitos dalyje pagal temas analizuojama padėtis, susijusi su konkrečiomis sprendimo 1–7 ir 9 straipsnių nuostatomis[9]. Buvo nustatyti tokie pagrindiniai klausimai:

– FŽP apibrėžtis;

– keitimosi informacija pagrindas;

– keitimosi informacija būdai;

– duomenų apsauga.

Jau šiame etape svarbu pažymėti ES FŽP įvairovę: 12 FŽP yra administracinio tipo (FR, SI, BE, CZ, IT, ES, LV, PL, MT, RO, EL, BG), 11 veikia kaip teisėsaugos institucijos (DE, HU, UK, SE, SK, EE, AT, FI, LT, PT, IE) ir vienas yra teisminė institucija (LU). 3 FŽP galima laikyti mišriais (DK, CY, NL).

3.1. FŽP APIBRĖŽTIS

2 straipsnio 1 dalyje nurodytoje apibrėžtyje iš esmės naudojamasi „Egmonto grupės“ FŽP apibrėžtimi[10], ir valstybės narės turi užtikrinti, kad jų FŽP yra „centrinis nacionalinis

[9] Su 8 straipsniu susijusią informaciją pateikė 5 valstybės narės. UK pranešė apie 10 straipsnio įgyvendinimą.

padalinys, kuris <…> yra atsakingas už atskleidžiamos finansinės informacijos <…> gavimą (ir tiek, kiek leidžiama, prašymą), analizavimą ir platinimą kompetentingoms institucijoms“. Ši apibrėžtis taip pat visiškai atitinka Trečiosios kovos su pinigų plovimu direktyvos 21 straipsnį. Dauguma valstybių narių (iš viso 18) pateikė FŽP įkūrimą reglamentuojančius teisinius dokumentus.

(a) Centrinis nacionalinis padalinys, atsakingas už informacijos platinimą (2 straipsnis)

Tai svarbus FŽP bendradarbiavimo aspektas. FŽP turi būti savarankiškas subjektas, veikiantis atskirai arba organizacijoje, kad ES FŽP galėtų tiesiogiai bendradarbiauti ir tarpusavyje keistis informacija. Valstybės narės iš esmės laikosi šio reikalavimo, o kai kurios (MT, RO, LV) pranešė, kad savo FŽP suteikė savarankiško juridinio asmens statusą. Pabrėžta, kad EL teisės aktai derinami su „nacionaline kovos su pinigų plovimu institucija“ ir atsižvelgiama į faktą, kad „konkreti jo susirinkimų vieta nurodoma ministro sprendime“. Be to, trūksta aiškumo tais atvejais (pvz., CZ, HU), kai teisės aktais numatomos visos atitinkamos organizacijos, kurios dalimi yra FŽP, o ne konkretaus vieneto funkcijos ir atsakomybės. Jokios tikslios informacijos apie šį aspektą nepateikė UK, DK, EE, FI, BG, IE, IT, AT, ES, LU, SK.

FŽP bendradarbiavimo srityje svarbu FŽP suteikti aiškius įgaliojimus platinti informaciją[11]. Ši informacijos platinimo funkcija labiau susijusi su nacionaline situacija, į kurią atsižvelgdami FŽP platina informaciją kompetentingoms institucijoms, tačiau FŽP taip pat privalo galėti platinti informaciją tarptautiniu lygiu. Kai kuriuose teisės aktuose (EL, NL, SE, CZ, HU, CY, PL, RO) suteikiama galimybė bendradarbiauti su panašiomis užsienio institucijomis, bet nurodant pagrindines FŽP funkcijas „platinimas“ konkrečiai neminimas. Kai kurios valstybės narės, kaip antai UK, DK, SK, EE, AT, ES, FI, BG, IE, LU, IT, nepateikė tikslios informacijos apie šį aspektą.

(b) Nacionaliniu lygmeniu renkama atitinkama informacija (1 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio 1 dalis)

Sprendime palyginti neaiškiai nurodyta informacijos, kuri turi būti prieinama FŽP, apimtis, o 4 straipsnio 2 dalyje nurodomas tik vadinamasis tarpdisciplininis reikalavimas keistis visa svarbia administracine, teisėsaugos ir finansine informacija. Todėl tolesne analize siekiama geriau suprasti (remiantis tik gautais atsakymais), kokia „atitinkama informacija“ renkama FŽP pagal 1 straipsnio 1 dalį, bet tiesiogiai nevertinama, kiek valstybės narės šį straipsnį įgyvendina. Šiuo atveju svarbus elementas yra kovos su pinigų plovimu direktyvose nustatyti įsipareigojimai. Be to, kad bendradarbiavimas būtų veiksmingas, ES FŽP turi žinoti, kokią informaciją renka kitas ES FŽP partneris.

Valstybių narių nuostatos, ar FŽP gali naudotis tam tikromis duomenų bazėmis ir ar gali prašyti daugiau informacijos iš skirtingų valdžios institucijų, labai skiriasi. Kai kurios valstybės narės pranešė apie reikalavimus, kuriuos įvykdžius galima naudotis policijos informacija, kitais atvejais informaciją taip pat teikia mokesčių ir muitinės institucijos (SE, DE) ar net kitos įvairios institucijos (BE, EL, LT, LV, PL, ES, MT, RO, CZ, FI, IT). Kai kuriais atvejais dėl tokio plataus tinklo tampa nebeaišku, kokios konkrečios institucijos teikia informaciją, kaip antai „valstybinės institucijos“ (LV) ar „atitinkamos vykdomosios

---

[10] Apibrėžtis patvirtinta „Egmonto grupės“ plenariniame posėdyje 1996 m. ir iš dalies pakeista 2004 m. birželio mėn.

[11] Dabartinėje ataskaitoje dėmesys skiriamas tik pagrindinei informacijos platinimo funkcijai FŽP bendradarbiavimo srityje ir neanalizuojamas informacijos platinimo teisėsaugos ir kitoms kompetentingoms institucijoms, kaip antai priežiūros institucijoms, aspektas.

institucijos“ (ES). Apie šį aspektą jokios konkrečios informacijos nepateikė HU, UK, LU, DK, SK, EE, AT, FR, NL, PT, IE, BG.

(c) Atitinkama informacija – teisėsaugos institucijų įsipareigojimas teikti informaciją FŽP (susiję su 4 straipsnio 2 dalimi)

Kai kurios valstybės narės pranešė Komisijai apie teisinius reikalavimus, kurių laikydamosi teisėsaugos institucijos teikia informaciją FŽP. DE, BE, MT, LT, PL, SE, CZ, IT, CY konkrečiai pranešė apie tokį įsipareigojimą.

(d) Atitinkama informacija – galimybė FŽP paprašyti išsamesnės finansinės informacijos iš tą informaciją teikiančių šalies institucijų (susiję su 4 straipsnio 2 dalimi)

Kadangi FŽP keičiasi slapta finansine informacija, svarbu žinoti, ar FŽP, gavęs pranešimą apie įtartinus sandorius, turi teisę prašyti papildomos informacijos iš finansinių ar kitų informaciją teikiančių institucijų. Daug valstybių narių (HU, FR, SI, SE, BE, EL, FI, EE, LT, NL, MT, RO, PL, LV, IT, DE) pranešė apie turimus teisės aktus, kuriuose leidžiama FŽP prašyti papildomos informacijos iš finansinių ar kitų informaciją teikiančių institucijų. Jokios tikslios informacijos apie šį aspektą nepateikė UK, LU, DK, SK, AT, PT, IE, BG, ES, CZ, CY.

(e) Pranešimas Tarybos Generaliniam Sekretoriatui (2 straipsnio 3 dalis)

Valstybės narės privalo raštu pranešti Tarybos Generaliniam Sekretoriatui, kuris padalinys yra FŽP, kaip nurodyta šiame straipsnyje. Tik 4 valstybės narės (DE, LU, IT, MT) savo atsakymuose patvirtino, kad jos tai yra padariusios arba tai daro šiuo metu.

3.2. KEITIMOSI INFORMACIJA PAGRINDAS

Keitimosi informacija tikslas – leisti FŽP tinkamai analizuoti pranešimus apie įtartinus sandorius[12]. 17 valstybių narių nurodė teisines nuostatas, kuriomis patvirtinama užsienio FŽP bendradarbiavimo teisė ir poreikis. Tik ES teisės aktuose nurodytas skirtumas tarp FŽP bendradarbiavimo ir keitimosi informacija ES lygmeniu ir tarptautiniu mastu. Nustatyta, kad 18 valstybių narių į savo teisės aktus įtraukė specialias nuostatas dėl keitimosi informacija. 3 valstybių narių teisės aktuose yra teisinės nuostatos dėl FŽP bendradarbiavimo (LT, NL, PT), bet dėl keitimosi informacija konkrečiau nenurodyta. Atrodo, kad EL teisės aktuose apskritai ribojamas tarptautinis bendradarbiavimas, ir FŽP tik vienu atveju suteikiama informacija. Jokios konkrečios informacijos apie šį aspektą nepateikė DK, BG, IE, AT.

(a) „FŽP, prašomi arba be išankstinio prašymo, gali keistis bet kokia informacija, kuri gali būti svarbi <...>“ (1 straipsnio 2 dalis)

4 valstybės narės (HU, SI, LV, MT) pranešė apie tokias teisines nuostatas, o kitos 4 valstybės narės (FR, SE, CZ, CY) konkrečiai nurodė, kad jos keičiasi informacija ir be išankstinio prašymo, ir prašomos, nors ir nėra tą numatančių teisinių nuostatų.

(b) Policijos institucija, veikianti kaip FŽP, gali teikti informaciją (1 straipsnio 3 dalis)

Šia nuostata numatomi ne tokie griežti reikalavimai teisėsaugos institucijoms, veikiančioms kaip FŽP. Dėl šio straipsnio valstybės narės nepateikė jokios konkrečios informacijos, kuri

[12] Svarbu pabrėžti, kad FŽP tik tada keičiasi informacija, kai kyla įtarimų, taigi šis bendradarbiavimas nesutampa su kitomis Europos bendradarbiavimo formomis ir kanalais (pvz., Europolas).

nurodytų, kad teisėsaugos institucijoms taikomos kitokios teisinės nuostatos nei kitiems FŽP tipams.

(c) FŽP vidaus statusas negali turėti įtakos vykdant funkcijas (3 straipsnis)

Valstybėms narėms palikta pačioms nuspręsti dėl tinkamiausio jų FŽP statuso, bet FŽP privalo galėti tinkamai atlikti savo pareigas. 23 valstybės narės pateikė pranešimus arba nurodė teisines nuostatas, kad su užsienio FŽP bendradarbiaujama, nepaisant jų statuso. Tačiau kai kuriais atvejais, kai bendradarbiavimas pagrįstas atitinkamais policijos aktais (pvz., AT, SK), trūksta aiškumo ir sunku nuspręsti, ar nuostatomis atsižvelgiama į visus FŽP tipus, nes tekste tai nėra aiškiai nurodyta. NL yra vienintelė valstybė narė, teisės aktuose aiškiai išskirianti „užsienio vyriausybei pavaldžias *policijos ir ne policijos* valdžios institucijas, turinčias panašias pareigas“. Jokios konkrečios informacijos apie šį aspektą nepateikė UK, DK, BG, IE.

3.3. KEITIMOSI INFORMACIJA BŪDAI

Keliose nuostatose (4, 6 ir 7 straipsniuose bei 9 straipsnio 1 dalyje) nurodyti keitimosi informacija būdai, atsižvelgiant į skirtingus keitimosi informacija ciklo etapus. Bendro pobūdžio pareiškimais 11 valstybių narių (FR, UK, SI, CY, EE, AT, EL, LV, PL, PT, RO) pabrėžė, kad keisdamosi informacija jos taiko „Egmonto grupės“ principus[13] ir taip laikosi atitinkamų sprendimo reikalavimų. 2 valstybės narės (CZ, NL) konkrečiai paminėjo, kad jos pateikia atitinkamų faktų pažymą (4 straipsnio 1 dalis).

(a) Atsakymas į prašymą (4 straipsnio 2 dalis)

FŽP, atsakydamas į prašymą, privalo pateikti visą atitinkamą informaciją, įskaitant turimą finansinę informaciją ir prašomą teisėsaugos informaciją. Tai viena iš esminių sprendimo nuostatų.

9 valstybės narės (HU, FR, SE, ES, NL, BE, CZ, EE, UK) pateikė pranešimus arba nurodė teisines nuostatas, iš dalies nustatančias keitimosi informacija sritis, bet ne visada tiksliai nurodančias, kokiais duomenimis – finansiniais ar teisėsaugos – keičiamasi. Nors vienos valstybės (HU, FR, BE, CZ, EE) pabrėžė, kad jos perduoda ir finansinę bei bankinę informaciją, manoma, kad kai kurioms kitoms valstybėms tą darant kyla sunkumų. Atrodo, kad informacija, kurią gali platinti įvairūs FŽP, labai skiriasi. Vis dėlto sprendime nenurodyta, ką tiksliai reiškia „visa atitinkama informacija“, todėl sunku įvertinti, kiek valstybės narės iš tikrųjų laikosi šio esminio aspekto.

Pagal sprendimą abipusiškumo principas nėra išankstinė keitimosi informacija sąlyga, bet jis paminėtas daugelyje valstybių narių atitinkamų teisės aktų ar jų praktikoje (FR, SI, BE, RO, CZ, PL). Kita vertus, EE pareiškė, kad šio principo atsisakė.

(b) Atsisakymo suteikti informaciją atvejai (4 straipsnio 3 dalis)

4 straipsnio 3 dalyje nelabai konkrečiai nurodoma, kokiais atvejais FŽP gali atsisakyti suteikti informaciją užsienio partneriams. 5 valstybės narės (HU, FR, ES, MT, NL) pranešė apie įvairių tipų teisines nuostatas. Jose atsisakymas teikti informaciją dažniausiai siejamas su pagrindiniais principais, kaip antai suverenitetas, nacionalinis saugumas ir pavojus pakenkti atliekamam baudžiamajam tyrimui. 22 valstybės narės nepateikė jokios konkrečios informacijos apie šį aspektą.

(c) Keitimasis informacija nepateikus prašymo (6 straipsnis)

---

[13] FŽP keitimosi informacija principai kovojant su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, Haga, 2001 m. birželio 13 d.

Iš esmės informacija, kuri teikiama „kaip atsakymas į prašymą“, ir informacija nepateikus prašymo nėra išskirtos.

(d) Saugūs kanalai (7 straipsnis)

Atsižvelgiant į poreikį saugiai keistis informacija, sprendime valstybės narės įpareigojamos turėti saugius bendravimo kanalus. Buvo paminėti tokie pagrindiniai kanalai: „Egmont Secure Web“ (saugi šifruota galimybė keistis informacija internetu), FIU.NET (kompiuterinė ES FŽP keitimosi informacija sistema), Europolas ir Interpolas teisėsaugos FŽP.

11 valstybių narių (DE, FR, BE, CZ, SK, ES, EL, FI, LV, NL, PT) patvirtino apie savo dalyvavimą FIU.NET projekte, SE ir CY nori būti šio projekto narėmis, o AT nedalyvauja. Dėl „Egmont Secure Web“, 15 valstybių narių (DE, UK, FR, SE, BE, CZ, SK, CY, AT, ES, EL, FI, LV, NL, PT) patvirtino, kad naudojasi šiuo kanalu.

(e) Susitarimo memorandumas (7 straipsnis)

Kai kuriais atvejais reguliuojant FŽP keitimąsi informacija būtini susitarimo memorandumai. Šie susitarimai gali būti būdas įgyvendinti sprendimo nuostatas nesiimant su teisės aktų leidyba susijusių veiksmų.

16 valstybių narių (DE, FR, SE, BE, EE, ES, EL, FI, LV, NL, PT, RO, PL, IT, MT, CZ) pareiškė, kad jos yra pasirašiusios susitarimo memorandumus su kitomis šalimis. Kai kurios (DE, FR, SE, CZ, IT, MT, EE) nurodė, kad joms nereikia tokių susitarimų. PL teisės aktuose gali būti keitimosi informacija su užsieniu apribojimų, numatytų „abipusiškumo pagrindu dvišaliuose susitarimuose nustatyta forma“. Jokios tikslios informacijos apie šį aspektą nepateikė HU, UK, SI, LU, DK, SK, CY, AT, LT, BG, IE.

3.4. KONFIDENCIALUMAS IR DUOMENŲ APSAUGA

Daugelis valstybių narių patvirtino daug dėmesio skiriančios konfidencialumui ir griežtų nacionalinių duomenų apsaugos teisės aktų laikymuisi; tad tai reiškia, kad FŽP yra taikomi bendri duomenų apsaugos teisės aktai. Kai kurios valstybės narės taip pat paminėjo ES duomenų apsaugos direktyvą[14].

(a) Gautos informacijos naudojimas (5 straipsnio 1–3 dalys)

Kai kurios valstybės narės (LU, MT, PL, CZ, HU, FR, ES, SI, FI, RO, LV) pranešė apie bendrą nuostatą, kad šalies viduje ir (arba) iš užsienio gauta informacija turėtų būti naudojama kovai su pinigų plovimu (ir teroristų finansavimu). Nedaug valstybių narių (DE, SE, NL) pareiškė, kad informaciją galima naudoti tik bendrai sutartiems tikslams, atsižvelgiant į partnerių nustatytus apribojimus. 13 valstybių narių apie šį aspektą nepateikė jokios tikslios informacijos.

Siekiant užtikrinti, kad gauta informacija būtų iš tikrųjų naudinga vykdant su pinigų plovimu susijusius baudžiamuosius tyrimus arba persekiojimą, 5 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad tokiais atvejais valstybė narė negalėtų atsisakyti duoti sutikimą dėl tokio naudojimo, išskyrus atvejus, kai ji tai daro remdamasi apribojimais pagal savo nacionalinę teisę ar 4 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis. Tik kelios valstybės narės paminėjo šį aspektą (t.y. NL, DK) nurodydamos, kad norint platinti informaciją reikia tam tikrų valdžios institucijų pritarimo.

(b) Informacijos neprieinamumas jokioms kitoms valdžios institucijoms, žinyboms ar skyriams (5 straipsnio 4 dalis)

---

[14] 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (95/46/EB) dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, OL L 281, 1995 11 23.

LT, RO, CZ, BE, DE, NL, AT, LV, CY, EL pateikė pranešimus arba nurodė teisines nuostatas, kad FŽP duomenys neprieinami trečiosioms šalims. Atrodo, kad terminui „jokioms valdžios institucijoms, žinyboms ar skyriams“, kaip nurodyta sprendime, trūksta aiškumo. Iš dalies neaišku, kaip ši nuostata dera su kai kurių valstybių narių (kaip antai SE, FI) pranešimais, kad jų FŽP leidžiama perduoti informaciją kitoms teisėsaugos institucijoms ar kad FŽP turimi duomenys (iš dalies) prieinami policijai. Be to, kai kuriais atvejais (HU, UK) duomenų apsaugos taisyklės taikomos visai organizacijai, kurios dalimi yra FŽP, bet nėra jokių pačiam FŽP skirtų konkrečių nuostatų. Jokios tikslios informacijos apie šį aspektą nepateikė LU, EE, IT, SK, PL, PT, BG, IE. Tokiomis aplinkybėmis sunku įvertinti, ar 5 straipsnio 4 dalies buvo laikomasi.

(c) Europos Tarybos konvencija. Vienodas konfidencialumo ir duomenų apsaugos lygis (5 straipsnio 5 dalis)

Valstybės narės nepateikė jokios detalios analizės, skirtos nuostatoms, kuriomis laikomasi 1981 m. Europos Tarybos konvencijos[15] ir 1987 m. Rekomendacijos Nr. R(87) 15[16], kaip nurodyta 5 straipsnio 5 dalyje.

5 straipsnio 5 dalyje taip pat nurodoma, „kad pateikta informacija saugoma <...> bent pagal tas pačias konfidencialumo ir asmens duomenų apsaugos taisykles, kurios pagal nacionalinę teisę yra taikomos *prašančiajam FŽP*“. Tai reiškia kitos valstybės teisės aktų pripažinimą.

Kai kurios valstybės narės pranešė apie teisinius reikalavimus dėl išankstinės informacijos perdavimo užsienio FŽP sąlygos, t. y. kad partnerio slaptumo (BE, MT, RO) arba profesinės paslapties (FR, ES) saugojimo lygis būtų toks pats, kaip nurodyta perduodančiosios valstybės nacionalinės teisės aktuose, arba kad partneriai privalo turėti reguliuojamą duomenų apsaugos sistemą. Šios nuostatos tikriausiai galioja vykdant tarptautinį bendradarbiavimą, bet jomis ne iki galo laikomasi reikalavimų ES lygmeniu, kaip nurodyta 5 straipsnio 5 dalyje. Be to, būtina atsižvelgti į tai, kad profesinė paslaptis yra tik vienas iš konfidencialumo aspektų.

4. IŠVADOS

ES FŽP bendradarbiavimą reikia kurti teisinėje ir reguliavimo aplinkoje, skatinančioje abipusio pasitikėjimo kūrimą. Ši ataskaita – tai pirmas bandymas išsiaiškinti, kaip valstybėms narėms sekasi įgyvendinti sprendimą dėl FŽP bendradarbiavimo. Ataskaitoje patvirtinama, kad ES FŽP organizuojami labai įvairiai, taip pat skiriasi jiems prieinamos informacijos tipas ir galėjimas ja keistis.

Atsižvelgiant į turimą informaciją, ataskaitoje daugiausia dėmesio skirta teisės aktams ir mažiau nagrinėti bendradarbiavimo veiklos aspektai. Tačiau būtent pastarieji aspektai yra esminiai. Teisės aktai gali derėti su sprendimo nuostatomis, bet neaišku, ar tos nuostatos tikrai įgyvendinamos praktiškai. Apskritai valstybės narės savo teisės aktuose niekaip neatskyrė bendradarbiavimo ES lygmeniu ir tarptautinio bendradarbiavimo.

Iš esmės galima teigti, kad valstybės narės *teisiškai* atitinka daugumą esminių sprendimo reikalavimų: teisinėse nuostatose nurodytos FŽP funkcijos ir leidžiama bendradarbiauti su skirtingo teisinio statuso FŽP. Tačiau klausimas dėl taikomos FŽP turimų duomenų apsaugos teisinės sistemos nėra iki galo aiškus. Daugiau aiškumo duomenų apsaugos srityje atsiras, kai bus oficialiai priimtas *pasiūlytas Pamatinis sprendimas dėl duomenų apsaugos teisėsaugos*

---

[15] Europos Tarybos konvencija Nr. 108 dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu (1981 m.).

[16] 1987 m. rugsėjo 15 d. Rekomendacija Nr. R(87) 15, reglamentuojanti asmens duomenų naudojimą policijos sektoriuje.

tikslais[17] ir valstybės narės pradės jį įgyvendinti. Tuo remiantis bus nuspręsta, ar reikia imtis papildomų priemonių. Taip pat gali reikėti gerinti bendras žinias apie FŽP taikomas svarbias duomenų apsaugos nuostatas ir nuspręsti, ar nereiktų padiskutuoti dėl gairių tobulinimo.

Daug klausimų kyla dėl praktinio sprendimo 4 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo, nes daugelis administracinių FŽP negali keistis policijos informacija arba tokią informaciją suteikia tik po ilgo delsimo. Kai kurie teisėsaugos FŽP gali neturėti teisės teikti tam tikros esminės jų duomenų bazėje esančios informacijos administraciniams subjektams. Daug sunkumų kyla todėl, kad nėra bendro supratimo, kokia informacija prieinama FŽP ir kokia „atitinkama informacija“ reikia keistis. Trūkstant aiškumo gali kilti bendravimo sunkumų ir nesusipratimų.

Dėl šių priežasčių FŽP siūloma pirmiausiai nustatyti FŽP prieinamos informacijos šalies viduje gerąją patirtį. Taip pat būtina pabrėžti, kad papildomos finansinės informacijos prieinamumas ir galimybė keistis tokia informacija yra būtina, kad FŽP dirbtų veiksmingai.

Kadangi keitimosi informacija būdai daugiausia įgyvendinti veiklos lygmenyje, remiantis gautais atsakymais, sunku nuspręsti, koks yra tikslus įgyvendinimo lygis. Galima apsvarstyti galimybę, ar reikėtų skatinti ES FŽP susitarimo memorandumus, siekiant palengvinti keitimąsi informacija ES lygmeniu ir paskatinti daugiašalį bendradarbiavimą.

Būtina stiprinti ES FŽP bendradarbiavimą derinant veiklą. Tam padėtų atliekamų darbų nurodymas ES FŽP platformoje[18] ir naudojimasis aiškiai apibrėžtu FIU.NET projektu, leidžiančiu veiksmingai bendradarbiauti vykdant veiklą. Darbo atlikimas naudojantis ES FŽP platforma gali būti pirmas reikšmingas žingsnis.

Gali reikėti nuspręsti, ar atnaujinti sprendimo nuostatas, įtraukiant kovos su teroristų finansavimu sritį ir nustatant vienodą reikalavimų lygį visiems FŽP, nepaisant jų teisinio statuso.

---

[17] Politinis susitarimas dėl pasiūlymo buvo pasiektas Teisingumo ir vidaus reikalų ministrų taryboje 2007 m. lapkričio 8–9 d.

[18] Komisijos 2006 m. įkurta neoficiali ES FŽP platforma, skirta diskutuoti apie FŽP svarbius Trečiosios kovos su pinigų plovimu direktyvos aspektus.